

Luther Heraut

Maandblad van de
Evangelisch-Lutherse gemeente
te 's-Gravenhage

139e jaargang
no. 9
September 2024

Foto: Eefke Boer

Boeket geschikt door Henk Baaima voor de gemeentevergadering op 29 augustus

In de vaas staan de diverse bloemen:

gerbera's in diverse kleuren met hun open hart, om open te staan voor;
leeuwenbekken met hun mond, want er kunnen dingen gezegd worden die beschadigen;
distels die problemen uitbeelden, pijn doen;
gladiolen die in knop zwijgen, maar in bloei de genade verkondigen;
grassen, die overal opkomen, maar worden deze gewaardeerd;
een zonnebloem, de bloem die licht brengt, maar wordt dit opgemerkt;

Dit boeket is als onze gemeente, divers. De bloemen worden omvat door de vingerplant als teken van de handen van God, Hij laat nooit los.

Onze God wordt uitgedrukt in de drie witte rozen: Vader, Zoon en Heilige Geest.
Door ons geloof weten wij ons gedragen.
Het mag toch niet zo zijn dat dit boeket uit elkaar valt?

<i>Beste Mensen</i>	<i>Gemeente- vergadering 29 augustus</i>	<i>Bazaar 21 september</i>	<i>Young Info</i>
<i>Pag. 2</i>	<i>Pag. 3</i>	<i>Pag. 7</i>	<i>Pag. 11</i>

Inhoudsopgave

Pastoralia	2
Uit de gemeente	3
Rondom de zondag	5
Door de week heen	6
In de stad en verder...	8
Young Info	11
Overzicht diensten	12

Pastoralia

Beste mensen,

Dit schrijf ik in de vroege ochtend na de gemeentevergadering van 29 augustus. Op deze vergadering werd bekend gemaakt dat onze kerkenraad in een dusdanige impasse is beland dat vijf kerkenraadsleden per direct al hun taken neerleggen. U kunt de verklaring van de kerkenraad elders in de Luther Heraut lezen. Ik heb het ervaren als een goede gemeentevergadering. Vele vragen zijn gesteld. Duidelijk werd dat het om een bestuurlijke crisis gaat. Deze kerkenraad erkent dat ze niet meer samen kan besturen. Maar ook werd er dank uitgesproken aan het vele werk dat zittende en gaande kerkenraadsleden tot en met 29 augustus hebben gedaan.

Hoe moet het nu verder?

Allereerst is er het verdriet en de onmacht en soms ook boosheid dat we het niet met elkaar gered hebben. Dat raakt ons allen. Op een bepaalde manier is het ook een opluchting dat het niet langer geheim hoeft te blijven.

Vervolgens is er de zorg over de toekomst: als een verschil van inzicht over hoe je met elkaar bestuurt uiteindelijk tot deze breuk heeft geleid, hoe voorkom je dat dat weer gebeurt? Juist ook omdat iedereen erkent dat het gaat om iets wat in lange jaren is scheef gegroeid.

Verder is het onvermijdelijk dat in de nabije toekomst gaten gaan vallen. Het werk van vijf bevlogen en zeer capabele kerkenraadsleden is niet zomaar over te nemen. We hebben het dan over zichtbaar en onzichtbaar werk. Het scribaat en voorzitterschap zal voorlopig door de predikanten worden waargenomen.

De kerkenraadsleden die aanblijven, vormen een overgangskerkenraad. Op zondag 22 september is er na de viering een gemeentevergadering waarin we de gemeente concrete vragen zullen stellen. Sommige dingen kunnen wij niet zonder hulp van buiten oplossen. De classispredikant en de president van de Lutherse synode zullen ons blijven adviseren.

De kerkenraad van tot en met 29 augustus sprak haar wens uit dat de gemeente ondanks deze breuk één kan blijven. Dat verlangen en die inzet was duidelijk voelbaar op de gemeentevergadering en daar ben ik dankbaar voor. Bewogen door Gods genade. Wij zijn het niet die het werk van de kerk begonnen zijn en we zullen het ook niet afmaken en dat hoeft ook niet.

September is altijd een mooie en drukke maand in de kerk. Met alle gemengde gevoelens die in ons leven gaat dat toch door. Op 8 september is er de jaarlijkse LuLu-gemeentezondag. Dit jaar in de Lukaskerk. Het thema is *Thank you for the music*. We zullen veel zingen en we zullen over liederen spreken. Koster Frederik Ekkelboom neemt afscheid. Ook voor de kinderen is er een workshop muziek en aansluitend een speurtocht. Let op, de aanvang is 9.30 uur.

Deze ochtend bent u ook van harte uitgenodigd voor een viering met lutherse liturgie in Leiden (Regenboog, Watermolen 2, Leiden). Op 14 september zijn we open voor Open Monumentendag. Thema is Onderweg. Op 15 september vieren we Avondmaal. Ontvangen en delen in de dankbare verwondering dat onze gebrokenheid niet het laatste is. Op 21 september is er de Bazaar. Hiervoor worden nog handen gevraagd, maar uw onbekommerde en gulle aanwezigheid is daarnaast zeer welkom. Op 22 september zingt de cantorij, aansluitend de gemeentevergadering.

Aan het slot van de gemeentevergadering bad ds. Erwin de Fouw lied 795 uit het liedboek.

*Wat ons bond, God, is verbroken,
onze liefde is gedoofd.
Niemand kan de wond nog helen
zwijgend buigen wij het hoofd.*

*Vul de stilte met uw adem,
alle druk is ons te veel.
Wij gaan onder in ons falen,
als uw liefde ons niet heelt.*

*Al bent U in ons gebroken,
kom ons nader, maak ons vrij
van de pijn om vroeger dagen.
In uw vrede dooft de strijd.*

*God, die alle dingen nieuw maakt,
zet opnieuw een toekomst in
waar wij van uw zegen leven,
anderen tot zegen zijn.*

*Geef geloof dat trouw kan groeien,
hoop op meer waarachtheid,
liefde die zo lang blijft bloeien
als uw liefde ons geleidt.*

Moge het zo zijn.

Ik hoop van harte dat we elkaar vragen blijven stellen, het durven uitspreken als we hulp of steun nodig hebben. De predikanten zijn daar in ieder geval voor beschikbaar.

*Zegen en alle goeds, mede namens
collega ds. Erwin de Fouw,
Ds. Jannet van der Spek*

Uit de gemeente

Gemeentevergadering 29 augustus 2024

Kerkenraad en gemeenteleden kwamen samen voor een gemeentevergadering waar de bestuurlijke impasse binnen de kerkenraad is besproken. Deze Luther Heraut verschijnt zeer kort op deze vergadering. U leest daarom hieronder wel de verklaring die is voorgelezen, maar geen uitgebreid verslag. Dit verslag komt beschikbaar voor de aanwezigen op de avond en kan worden opgevraagd bij het tijdelijk scribaat via lutherheraut@gmail.com.

Verklaring aan de gemeente

[voorgelezen door Mascha de Haan, voorzitter]

Op dinsdag 20 augustus kwamen we als kerkenraad bij elkaar om de gemeentevergadering voor te bereiden. Met lood in de schoenen, want het voelde zwaar voor een ieder van ons.

De 11 kerkenraadsleden hebben allemaal hun eigen zienswijze op de afgelopen periode en dat maakte het vinden van eenduidige bewoordingen voor het besluit dat we u zullen mededelen te moeilijk. Wij houden het bij een korte verklaring.

In de afgelopen jaren zijn kerkenraadsleden elkaar kwijtgeraakt, waardoor het samen besturen steeds lastiger werd. We raakten in een impasse. Door verschillende omstandigheden heeft het heel lang geduurd voordat verschillende pogingen tot externe begeleiding al dan niet vorm konden krijgen. Dit leidde tot miscommunicatie en het steeds verder uit elkaar groeien.

Op 1 juli van dit jaar gaven vijf kerkenraadsleden aan niet meer samen te kunnen besturen. De vertrouwensbasis die hiervoor nodig is, was bij hen verdwenen. Er was zoveel gebeurd, dat het besluit onomkeerbaar is.

Mascha de Haan, voorzitter kerkenraad en voorzitter college van ouderlingen, Loes Klijn, scriba, Mirthe Mulders, ouderling, Nicolette Faber-Wittenberg, voorzitter/penningmeester college van diakenen en Apilena Sapioper, diaken, hebben op 1 juli 2024 hun aftreden binnen de kerkenraad gemeld. Omdat door de zomervakanties deze gemeentevergadering niet eerder kon plaats vinden hebben zij tot nu hun werkzaamheden voortgezet.

Ewald Grund, voorzitter KRM en ouderling-kerkrentmeester, Jolly Valstar-Vos, ouderling-kerkrentmeester, Helena Axler, ouderling-kerkrentmeester en Gerard van der Laan, diaken, blijven – samen met ds. Jannet van der Spek en ds. Erwin de Fouw – kerkenraadslid. Hans Koopman blijft – buiten de kerkenraad – kerkrentmeester.

Per direct leggen de aftredende kerkenraadsleden hun werkzaamheden neer of zullen zij deze zo snel mogelijk overdragen. Op 2 september vergadert de overgangskerkenraad over de toekomst.

Dit besluit valt ons allemaal zwaar. Aftredende en zittende kerkenraadsleden en beide predikanten lijden onder het genomen besluit. We realiseren ons goed, dat deze beslissing niet alleen de kerkenraad zelf treft, maar juist ook de gehele gemeente. Wij begrijpen ook dat dit besluit jullie overvalt.

Ondanks alle verschillende gezichtspunten waren en zijn wij het over één ding van harte eens: wij willen en hopen dat ondanks deze breuk binnen de kerkenraad de gemeente één kan blijven.

Bewogen door Gods genade!

Dank

Op deze plaats wil ik Reinder Postma bedanken voor het voorzichtige artikel in het juli/augustusnummer van de Luther Heraut over gemis en troost rond Guus. Mooi zoals je dit be- en geschreven hebt!

De boekverwijzingen zou ik willen aanvullen met 'Als Christus verschijnt, Christusverschijningen in deze tijd', geschreven door Berthilde van der Zwaag, predikant PKN ten tijde van het schrijven in Eindhoven.

Veel verhalen in dit boek hebben een overlap met de verhalen in het groeiend aantal boeken over bijnadoodervaringen. Wellicht een extra reden om op de komende bazaar in de boekenstand op zoek te gaan naar dit soort boeken. Voor de leden waarvoor dit (al) leeft is dit misschien een goed moment om het met elkaar te delen.

Reinder, hartelijk dank voor dit artikel.

Gerard van der Laan

Lieve mensen,

Onlangs heb ik voor de jeugd € 200,- mogen storten, de opbrengst van mijn creakaarten, en wil bij deze een ieder die daarmee geholpen heeft, hartelijk danken. Een hartelijke groet van

Miny Winkelman

Uit de Diaconie

Binnen de Diaconie komt het onderwerp communicatie vaak aan de orde. Hoe gaan we om met mensen waar we (bijna) geen contact mee kunnen krijgen? Voorbeelden hiervan haalden we eerder aan in deze rubriek. Vanuit onze betrokkenheid bij het Vredesgebed op de dinsdagmiddagen, nu een kort verhaaltje uit 'Pleisters voor de ziel' dat hierin past, geschreven door René Diekstra, uitgegeven door A.W. Bruna.

"Papa, hoe ontstaat oorlog eigenlijk?" vraagt een twaalfjarige jongen bij het avondeten. "Dat zal ik je eens haarfijn uitleggen," antwoordt de vader. "Stel je voor, Amerika stuurt zijn leger naar Rusland en ..." Op dat moment mengt de moeder zich in het gesprek: "Hoe kun je een kind nu zulke onzin vertellen. Hebben Amerika en Rusland ooit oorlog tegen elkaar gevoerd?" "Schat", verdedigt de vader zich "ik probeer hem alleen maar met een voorbeeld uit te leggen hoe oorlog ontstaat." "Door die voorbeelden van jou, die nooit kloppen, breng je dat kind anders alleen maar in de war." "Wat is dat nu weer!" windt de vader zich op. "Zit ik hier mijn best te doen dat kind iets duidelijk te maken, begin jij ertegenaan te mekkeren. Als je denkt dat jij het beter kan, doe je het zelf maar! Jij weet toch altijd alles beter" "Nou zeg. Zo praat je toch niet tegen mij waar dat kind bij zit. Ik zal jou eens wat zeggen: "Je zoekt het maar uit!" Op dat moment valt de jongen zijn ouders in de rede: "Papa, mama, hou maar op, ik begin al een beetje te snappen hoe dat zit met oorlog en zo."

Zo makkelijk kan het dus mis gaan in communicatie, maar zolang we ons niet verliezen in vooroordelen, misverstanden, onbegrip en gebrek aan communicatie, kan er wel veel en ook dit is iets waarmee we in de Diaconie bezig zijn.

Een ander onderwerp dat de Diaconie de komende tijd nauwgezet gaat volgen is het voorstel van het kabinet om het belastingvoordeel voor schenkingen en giften af te schaffen. Dit kan ook voor de Diaconie grote gevolgen hebben.

*Met hartelijke groet,
Gerard van der Laan*

Contactadressen

Kosterij: Lutherse Burgwal 7
Koster: Henk Baaima 070-3636610,
kosterij@luthersdenhaag.nl

De kerkenraad

Voorzitter: vacant, waarneming door predikanten
Secretaris: vacant, waarneming door predikanten
via elgdenhag@gmail.com
Ouderlingen: vacant
Kerkrentmeesters: Helena Axler, Jolly Valstar-Vos,
Ewald Grund
Diaconie: Gerard van der Laan

Predikanten

Ds. Jannet van der Spek, tel. 070-4062077
of 06-41728662, jmtvdspek@hetnet.nl
Ds. Erwin de Fouw, tel. 06-20775145,
erwindefouw@telfort.nl

Organist en cantor

Sander van den Houten, organist: 06-25333652,
sandervdhouten@hotmail.com
Monique Schendelaar-de Graaf, cantor:
06-40306231, myschendelaar@gmail.com

Swaenesteyn en Swaenehove

Saffier, de organisatie die de verzorgingshuizen van voormalige lutherse signatuur beheert, heeft Stephanie Kröner voor WoonZorg-Park Swaenehove (Heiloostraat 296, 2547 KX Den Haag, 070-3084830) en Loes de Jong voor WoonZorgPark Swaenesteyn (Nieuwendamlaan 1, 2547 JG Den Haag, 070-4487000) als geestelijk verzorger aangesteld.

Seniorenbijeenkomst

Els Pellen, tel. 06-50434300 en
Joke Momberg, tel. 06-22750242

Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse Kerk

scmlk070@gmail.com

Orgelcommissie

Contactpersoon: Nico van Stokrom

Kerckoor Maarten Luther

secretaris: Tanya Gelsema, gelsema@gmail.com
Elke dinsdagavond van 20.00–21.30 uur.

Stichting Wees- en Oudeliedenhuis

Frank Everaarts, tel. 070-3250220

Jour der Senioren

Tijdelijk via ds. Erwin de Fouw

Werkgroep publiciteit

Coördinator: Mascha de Haan
(lutherheraut@gmail.com)
webbeheerder: Mascha en Myrthe de Haan
Leden: Anders van der Meij, Ida Baaima

Coördinatie auto- en taxivervoer

Indien u niet op uw gebruikelijke manier naar de zondagse eredienst kunt komen, neem dan contact op met Henk Baaima (tel. 070-3636610) voor vervoer per taxi. U kunt van deze mogelijkheid 12 keer per jaar gebruik maken, tegen betaling uwerzijds van de kosten van het openbaar vervoer. Schroom niet om hiervan gebruik te maken.

Diaconale hulp

Algemene informatie via college van diakenen.

Rekeningnummers

- ♦ Evangelisch-Lutherse Gemeente 's-Gravenhage
NL57RABO0373720823
- ♦ Evangelisch-Lutherse Gemeente 's-Gravenhage inz. Verhuur
NL82RABO0373720858
- ♦ Diaconie ELG 's-Gravenhage
NL91INGB0000037958
- ♦ Orgelfonds ELG 's-Gravenhage
NL29INGB0000614866
- ♦ Evangelisch-Lutherse Jeugdraad
NL35RABO0373720831
- ♦ Kampcommissie ELJR 's-Gravenhage
NL17INGB0000124553
- ♦ Penningm. Kerckoor Maarten Luther
NL70INGB0001917129
- ♦ Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse Kerk
NL73INGB0006817612

Vertrouwenpersonen

De kerk zien we graag als een plek waar je veilig bent. De realiteit is dat hier mensen soms slachtoffer zijn van pesten, geweld, machtspeletjes, misbruik. En juist in de kerk is dat extra pijnlijk, omdat je het daar niet verwacht. De Protestantse Kerk Den Haag werkt daarom aan een cultuur waarin geen plaats is voor grensoverschrijdend gedrag. Dat betekent bijvoorbeeld dat elke gemeenschap binnen de Protestantse Kerk Den Haag zorgt voor een veilige omgeving, waarin mensen integer met elkaar omgaan. Er zijn twee onafhankelijke vertrouwenpersonen aangesteld, die werken onder geheimhoudingsplicht. Onafhankelijk: dat betekent dat de vertrouwenpersonen geen lid zijn van een wijkkerkenraad in Den Haag. Heb je vragen over of vermoedens van grensoverschrijdend gedrag in jouw omgeving of heb je er zelf mee te maken? Je kunt met hen praten, in alle vrijheid en vertrouwelijkheid. Indien nodig, en als jij dat wilt, brengen zij je in contact met professionele hulpverleners of helpen ze om iets wat je ondervonden hebt aan te kaarten.

De vertrouwenpersonen zijn:

- Marijke Mootz, 070-3181610
vertrouwenvrouw@pkn-den Haag.nl
- Pieter Vos, 070-3181690
vertrouwenman@pkn-den Haag.nl

Rondom de zondag

Opbrengsten van de collecten

De opbrengsten van de collecten van **23 juni tot en met 18 augustus 2024** met de volgende collectedoelen waren:

	Contant	pin/bank	totaal
Stichting Jeugd			
Vakantie Activiteiten	€ 173,50	€ 77,50	€ 251,00
STEK De Halte	€ 89,95	€ 40,00	€ 129,95
Kusu Kusu Sereh	€ 233,56	€ 23,50	€ 257,06
KIA Collecte Zending (Pakistan)	€ 191,05	€ 53,50	€ 244,55
Voedselbank	€ 165,60	€ 48,00	€ 213,60
Kerk	€ 166,60	-/-	€ 166,60
Onderhoud geb.	€ 479,15	-/-	€ 479,15

Op 1 augustus kwam er nog een gift van € 25,00 ten behoeve van de Diaconie binnen.

De vieringen van de kerkdiensten kunnen via de livestream worden gevolgd. En wanneer u niet in de kerk bent, kunt u uw bijdrage aan de betreffende doelen of als algemene donatie alsnog via de bank overmaken.

U kunt een collecte ondersteunen door een bijdrage over te maken aan:

- ◇ Ev. Luth. Gem. 's-Gravenhage IBAN: NL57RABO0373720823 onder vermelding van het doel: kerk en onderhoud gebouwen.
- ◇ Diaconie ELG 's-Gravenhage te Den Haag IBAN: NL91INGB0000037958, onder vermelding van het doel of gemiste collecten.

Alle gevers hartelijk dank.

Collectedoelen

15 september – Vredesweek PAX

PAX is de grootste vredesorganisatie van Nederland. We werken aan de bescherming van burgers tegen oorlogsgeweld, aan het beëindigen van gewapend geweld en het opbouwen van inclusieve vrede. Dit doen we in conflictgebieden wereldwijd, samen met lokale partners en mensen die, net als wij, vinden dat iedereen recht heeft op een menswaardig leven in een vreedzame samenleving. Want vrede is meer dan de afwezigheid van oorlog en hoe dit eruit ziet en tot stand komt, gaat iedereen aan. Daarom organiseert PAX al meer dan 50 jaar met duizenden mensen de vredesweek. Aan vrede moet je werken, met elkaar. Daarom is het thema van dit jaar: Samen voor Vrede. Nu!

22 september – STEK De Kinderwinkel

De Kinderwinkel is een project van de protestantse wijkgemeente van de Marcuskerk en van Stek – voor stad en kerk. In 1995 werd De Kinderwinkel vanuit de Marcuskerk opgericht en wil sindsdien dagelijks een veilige thuisplek zijn voor kinderen en tieners in Moerwijk. Er werken twee beroepskrachten en ongeveer 40 vrijwilligers uit de wijk en de kerk met elkaar in samen. Het is een plek waar kinderen, tieners en hun ouders/verzorgers van verschillende afkomst en met verschillende (geloofs)overtuigingen elkaar kunnen ontmoeten. Er worden tal van activiteiten ontwikkeld, zoals kinderinloop, tienerinloop, ouder-kind ochtenden, een tienerrestaurant, huiswerkbegeleiding, muziekprojecten, uitstapjes in de schoolvakanties en een zomervakantie-week. Aan het werk van De Kinderwinkel is ook een project verbonden op de nabijgelegen P. Oosterleeschool: 'de Bank'. Dat betreft de individuele begeleiding van kinderen die in een moeilijke situatie verkeren of gewoon eens vertrouwelijk willen praten.

29 september – dienst in de Lukaskerk

6 oktober – Israëlzonidag

De relatie met het volk Israël is voor de Protestantse Kerk een essentieel onderdeel van de eigen identiteit. De kerk voelt zich verbonden met Israël vanwege Gods geschiedenis met dit volk en de joodse wortels van ons christelijk geloof.

Kernwoord in de relatie is gesprek en ontmoeting. Daarop zijn alle activiteiten van Kerk en Israël gericht. In Nederland rusten zij predikanten en gemeenten toe op het gebied van de relatie met het volk Israël. In Israël steunt de PKN onder andere het werk van Nes Ammim, de internationale christelijke gemeenschap. Met uw bijdrage aan de collecte maakt u deze activiteiten, gericht op ontmoeting en gesprek en op leren van de dialoog tussen joden en christenen, mogelijk.

13 oktober – KIA Werelddiaconaat (Colombia)

In Colombia komt nog veel seksueel misbruik voor, omdat mannen meer macht hebben dan vrouwen en veel Colombianen die rolverdeling normaal vinden. Kwetsbare jongeren, inheemsen, Afro-Colombianen en vluchtelingen uit Venezuela lopen extra risico. De organisatie Renacer beschermt en begeleidt kinderen en jongeren die het slachtoffer zijn van seksuele misbruik of dat dreigen te worden. De medewerkers van Renacer geven voorlichting op scholen in achterstandswijken en informeren opvoeders over de gevaren. De organisatie brengt vluchtelingenstromen in kaart om te zien welke kinderen het meeste risico lopen. Ieder jaar trainen ze 170 ambtenaren, (kerk)leiders en docenten, zodat zij uitbuiting herkennen en weten hoe zij zich kunnen inzetten om dit te voorkomen.

Door de week heen

Geraakt door gebed

Rinia Patterzon leest veel gebeden en verzen in oude dagtekstenboekjes en wordt erdoor geraakt. Zij deelt in iedere Luther Heraut graag een gebed of vers met ons allemaal.

*God heeft de dagen
der mensheid geteld;
de tijd van de wereld is kort.
Rampen en slagen
en dreigend geweld
heeft Hij reeds voorzeggd in Zijn Woord.
Leer ons geloven
en staan in Uw kracht.
Maak ons een gemeente
die bidt en die wacht.*

S.Fietz

Seniorenkring in september

In de zomervakantie zijn we tweemaal bij elkaar gekomen. Met een kleine groep, maar wel heel gezellig.

Aan het begin van de zomer hebben we, zoals u in de Lukasapp en in een extra Tekenen van Leven heeft kunnen lezen, afscheid genomen van Ment. We missen hem op zijn vaste plekje aan de klaverjastafel.

Het nieuwe seizoen zijn we gestart op dinsdag 27 augustus. We hopen dat we er met elkaar weer een fijn jaar van kunnen maken. In september komen we op dinsdag 10 en dinsdag 24 september bij elkaar om spelletjes te doen. Aanvang 13.15 uur, Lutherse Burgwal 7 in Den Haag.

*Met hartelijke groeten,
namens alle vrijwilligers,
Els Pellen*

Het gebed moet doorgaan!

* Iedere dinsdag, 17.30 uur

Op dinsdag gaan om 16.00 uur de deuren van de kerk aan de Lutherse Burgwal open. Binnen zijn gastvrouwen en gastheren aanwezig, onder wie één van de voorgangers. Er is koffie en thee en gelegenheid om met de andere aanwezigen en vrijwilligers te spreken. In de stiltehoek kunt u een kaars aansteken en/of een gebedsintentie schrijven in het voorbedenboek. Uw gebedsintentie wordt opgenomen in de voorbeden tijdens het moment van stilte, bezinning en gebed. Om 17.30 uur vindt dit moment plaats. Er wordt een Bijbeltekst gelezen, gevolgd door stilte en voorbeden. En er wordt gezongen.

* Vlag bij de Russische ambassade

Er hangt een Oekraïense vlag en mensen zijn uitgenodigd om een uur in te tekenen en bij de vlag te gaan staan:

<https://haagsvredesinitiatief2017.nl/vredesactiviteiten/demonstratie-gaat-door/>

◆ Coventrygebed

Eerste vrijdag van de maand om 13.15 uur op het 'Vredesplein' St. Jacobuskerk, Parkstraat 64A.

Zondag 8 september | LuLu gemeentezondag in de Lukaskerk

Op 8 september vieren we het begin van het nieuwe seizoen met een LuLu-gemeentezondag in de Lukaskerk. We nemen feestelijk afscheid van de koster van de Lukaskerk Frederik Ekkelboom. Na tien jaar kosterchap in de Lukaskerk gaat hij (iets) vervroegd met pensioen.

Het thema is *Thank you for the music*. We zullen veel zingen en we zullen ook over liederen spreken. Koster Frederik Ekkelboom neemt afscheid. Ook voor de kinderen is er een workshop muziek en aansluitend een speurtocht.

Let op, de aanvang is 9.30 uur.

Zaterdag 14 september Open Monumentendag

De kerk is open, de tijden kunt u opvragen bij koster Henk Baaima. Er zijn vast enthousiaste mensen nodig om iedereen welkom te heten in het prachtige gebouw, helpt u een handje mee?

Boeken voor bazaar gevraagd

Zaterdag 21 september hopen we op de bazaar een mooie collectie boeken te kunnen presenteren. Dit is vooral mogelijk wanneer deze boeken ruim voor die tijd worden aangeboden en kunnen worden geselecteerd. Enkele schenkingen zijn al binnen. Wij zijn vooral geïnteresseerd in boeken op het gebied van Nederlandse literatuur, geschiedenis, kinderboeken, Den Haag / Scheveningen en voormalig Nederlands-Indië. En boeken op andere terreinen zijn ook welkom. Lezers van de Luther Heraut die boeken willen opruimen en overdragen aan de bazaar kunnen contact opnemen met Hans van Spanning (tel. 070-3251310 of hvanspanning@ziggo.nl).

Oproep voor de Bazaar — 10e editie!

De Bazaar op 21 september dient zich aan en graag nemen we u mee in de verschillende oproepen:

- ⇒ klein huisraad, boeken en zo meer kunt u - in overleg met koster Henk Baaima - naar de kerk brengen.
- ⇒ De bazaarcommissie is heel blij met alle spaaracties die er in de loop van het jaar zijn: zegeltjes van DE, de spaaracties van Albert Heijn, de Jumbo. Samen sparen kan natuurlijk ook. Veel digitale spaarapps kunnen zegeltjes overdragen om zo een kaart vol te krijgen. Met een beetje creativiteit moeten we heel veel kunnen sparen. We kunnen er mooie prijzen voor de loterij van kopen. Spaart u mee?
- ⇒ Zie de oproep voor goede boeken.
- ⇒ De verkoop van de loten voor de grote loterij is gestart. Doet u mee? De boekjes met loten verkopen we in de kerk.
- ⇒ We zoeken vrijwilligers voor: het opbouwen van de Bazaar op donderdag 19 en vrijdag 20 september; de verkoop en ondersteuning op zaterdag 21 september; het opruimen op maandag 23 en dinsdag 24 september.

Aanmelden via Henk Baaima.

Met elkaar maken we er een prachtig evenement van, een jubileum!

In de stad en verder...

Lutheran Summerschool en Global Song Book

Het was warm en druk op de weg toen ds. Jannet van der Spek en ik op weg gingen naar Nieuwkuijk, naar Abdijhof Mariënkroon. Met een tussenstop in Bodegraven om nog een reiziger op te halen, kwamen we net op het nippertje aan in het Abdijcomplex. Ingezongen waren we al: de torenspits van bim-bam-bommel klonk bij Zaltbommel en toen pakten we alle andere meezingers ook maar uit de oude doos.

Het weerzien met deelnemers van eerdere jaren en een eerste kennismaking met nieuwe deelnemers was hartelijk. De vijfde Summerschool ging van start. In twee groepen gingen we nog voor het diner aan de slag. Welk muziekstuk, welk lied spreekt je aan en waarin komt voor jou de lutherse spiritualiteit tot uiting? Het aanspreken kwam veelal uit het hart en de emoties borrelden op. Diezelfde avond zongen we bij de completen in de kapel al uit het Global Song Book (GSB).

Ruim 500 jaar geleden verzamelde Maarten Luther met de mensen aan zijn zijde acht liederen in gewone taal om door iedereen gezongen te worden: het Achtliederbuch. En nu, eeuwen later, is er een nieuw boek. In het getal acht komen de zeven regio's in de wereld terug en één verticale achtste regio, die van het lutherse erfgoed en de ontwikkeling daarvan. Vanuit de gehele wereld zijn ruim 200 liederen verzameld, veelal in de taal van het betreffende land en voorzien van een Engelse vertaling, zodat je in ieder geval een beetje weet waarover je zingt. Vanuit deze 200 liederen komt een compacte versie met zo'n 80 liederen, welke uiteindelijk verspreid wordt over alle lidstaten.

Het Global Song Book als thema van deze Lutheran Summerschool. Lieder en workshops gecentreerd rondom pelgrimage – vrijheid – verbinding, de indeling van het GSB.

Op vrijdag en zaterdag vulden de dagen zich met de Terts (een metten om 10.00 uur) waarin we avondmaal deelden, workshops in groepen, Vespers, ontbijt, lunch, diner en natuurlijk heel veel gesprekken onderling. Het was bijzonder, dat Uwe Steinmetz, kerkmusicus uit Duitsland, aanwezig was. Hij stond aan de wieg van het GSB en vertelde vol overgave over de inbrengers van de liederen. En hij speelde fluit en saxofoon. Dat klonk prachtig bij sommige liederen. Vanuit luthers, kerkmuzikaal Nederland was Diederik Blankesteyn, cantor-organist van de lutherse gemeente Utrecht aanwezig.

Zondag vierden we de eredienst in de lutherse kerk van Heusden. Een prachtig, klein kerkje waar we maar net in pasten met alle deelnemers en de gemeenteleden, die uit heel Zuid-Nederland kwamen. Het samen vieren, het samen proeven van andersoortige liederen uit het GSB was verbindend.

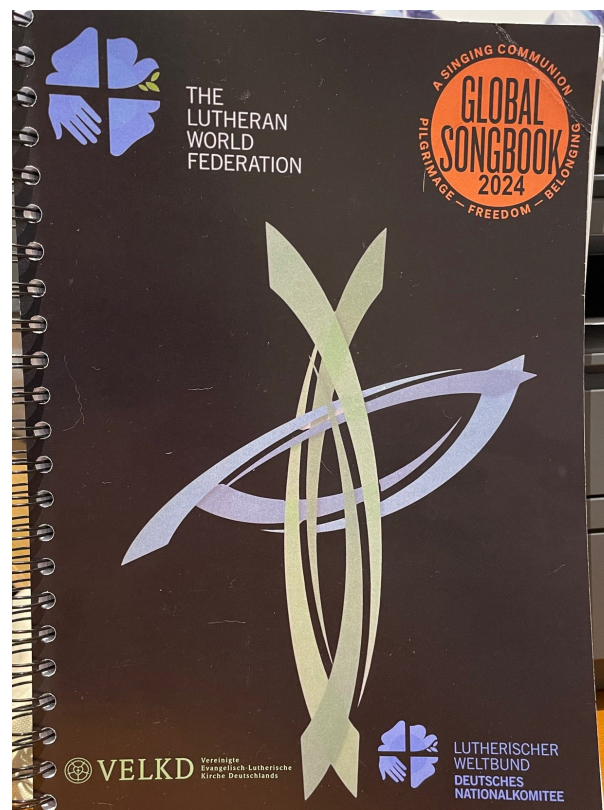
Conclusie na vier dagen Summerschool was onder meer, dat we ons (opnieuw) verbonden wisten met die grote wereldkerk, alle lutheranen over heel de wereld. En dat die lutherse identiteit niet zomaar in een paar woorden te vangen is. Er zijn wereldwijd echt wel verschillen. Het oefenen en proeven van liederen die op het eerste zicht en gehoor niet zo aansprekend waren, veranderde in resoneren. Zeker wanneer duidelijk werd vanuit welke context deze geschreven waren. Context is belangrijk. Waar en wanneer zing je wat? En wat maakt dat je het zingt? Niet omdat het moet, niet omdat het vernieuwend moet zijn. We hebben ten slotte ook het Liedboek, zingen en bidden in huis en kerk. Het GSB is geen vervanging voor ... Het kan een aanvulling zijn op wat we hebben en mogen koesteren.

De introductie van het GSB via de Lutheran Summerschool was er een van vele introducties. Op meer plekken kan gesnuffeld worden aan de liederen. En dan merken we vanzelf welke bij ons passen en welke niet. Ook in luthers Den Haag zoeken we naar manieren om dit GSB te gaan ontdekken.

Gelaafd door de verbinding met andere lutheranen ging ik zondag huiswaarts. Zo'n Summerschool is zeker aan te bevelen!

Mascha de Haan

Meer informatie is te vinden op globalsongbook2024.net

**Op deze plek vindt u het overzicht van activiteiten voor de komende maand.
Wilt u op de hoogte blijven van nog meer activiteiten,
abonneert u zich op de mail via Teken van leven
(aanmelden via lutherheraut@gmail.com)**

Dinsdag 3 september

Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 6)

Dinsdag 10 september

Seniorenkring, 13.15 uur (pag. 6)

Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 6)

Zaterdag 14 september

Open Monumentendag (pag. 7)

Dinsdag 17 september

Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 6)

Donderdag 19 september

Opbouw Bazaar (pag. 7)

Vrijdag 20 september

Opbouw bazaar (pag. 7)

Zaterdag 21 september

Bazaar, 10.00 uur (pag. 7)

Maandag 23 september

Opruimen bazaar (pag. 7)

Dinsdag 24 september

Opruimen bazaar (pag. 7)

Seniorenkring, 13.15 uur (pag. 6)

Vredesgebed, 16.00 uur (pag. 6)

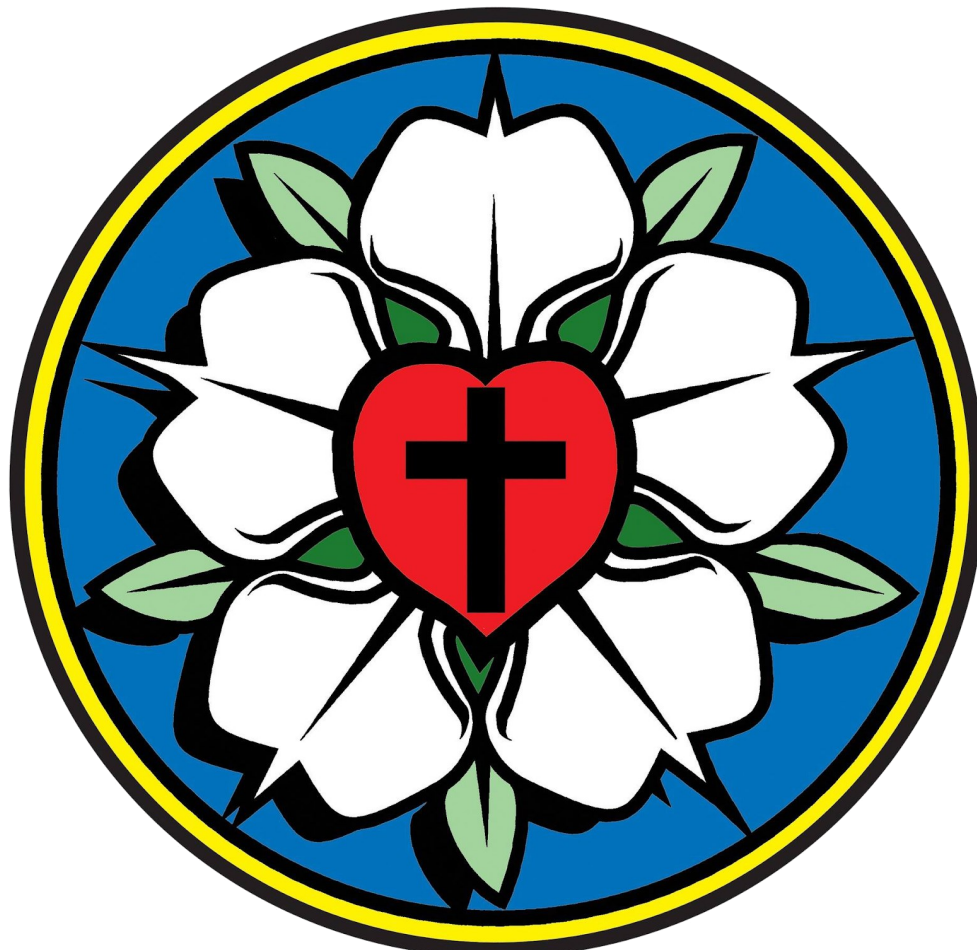

DE LUTHER HERAUT voor oktober 2024
verschijnt op **zaterdag 5 oktober 2024**.

Kopijsluiting: **vrijdag 27 september**.

Inleveren kopij:

digitaal via lutherheraut@gmail.com of via
het adres van de kerk (*onder vermelding van
kopij LH*).

YOUNG - INFO

INFORMATIEBLAD VOOR DE JEUGD

OFFICIËEL ORGAAN VAN DE "JEUGDRAAD DER EV. LUTH. GEM."

53e jaargang
no. 9
Sept. 2024

Jeugdouderling:
vacant

Penningmeester:
Frank Everaarts
Georges Bizetstraat 81
2551 ZD Den Haag
070-3250220
zipje.zopje@gmail.com

coördinatie Kampwerk:
Sander Dekker
Zaagbekhof 13
2623 MK Delft
0620191413 sander-dekker@live.nl
NL17INGB0000124553

Jeugdcentrum:
Boekhorststraat 8
2512 CR Den Haag
070-3636610
ING rekening Jeugdraad:
NL35RABO037372083

Dag jongens en meisjes van de kerk,
En zo maar is de zomervakantie voorbij. Dit jaar was het in Nederland vele dagen zomers warm. Dan is een regenbui tussendoor heel welkom. Hebben jullie ook naar de Olympische spelen gekeken?

Jullie zijn vast allemaal overgegaan naar de volgende groep. Even wennen aan de nieuwe juf en meester. Gelukkig zien jullie je klasgenootjes weer.

Wij, de leiding van de kerk, zien jullie ook graag in de kerk. Er is weer veel te beleven en te horen. In het Oude Testament lees je in het boek van Jesaja over een visioen, dat vertelt over een dag dat God naar zijn volk zal omzien. Op die dag zullen blinden weer kunnen zien en doven weer horen. In het Nieuwe Testament horen we hoe Jezus rondtrekt, dorpen in en uit, stad in en uit. Zo geneest hij op een dag een blinde man, eerder heeft hij een dove man weer opnieuw laten horen. De blinde man geneest hij niet alleen met woorden. Hij legde eerst wat spug op zijn ogen, daarna zijn handen. Nu kan de man alles goed en helder zien.

Op 8 september vieren we met de mensen van de Lukaskerk gemeentezondag. Voor jullie is er een extraatje. Er wordt een speurtocht voorbereid. Ik ben benieuwd, jullie ook?

Als Jezus niet meer op aarde rondtrekt, gaan zijn leerlingen als apostelen eropuit. Zij gaan het goede nieuws over God en wat zij hebben geleerd van Jezus overal vertellen. Zo reizen Paulus en Barnabas naar Antiochië. Zo gaat Gods woord de wereld in en kunnen ook niet Joodse mensen bij Jezus horen en Hem volgen. Dit verhaal horen jullie op zondag 15 september. De zondag erna, de 22ste september wordt het een ander verhaal. Paulus en Barnabas zijn na vele reizen weer terug in Jeruzalem. Daar vertellen zij wat zij hebben meegemaakt. Dat ook niet-Joden geloven in Jezus en Hem willen dienen. Ook vertellen ze dat ze samen gegeten en gebeden hebben. Ze legden uit dat deze nieuwe gelovigen God mogen dienen zonder de Joodse regels.

Zondag 29 september vertellen we dat Paulus wordt opgepakt en gevangengezet. Er zijn belangrijke mensen die vinden dat Paulus niet goed bezig is. Zij vinden dat Paulus onrust brengt onder de mensen die vasthouden aan de Joodse regels. Hij vindt de oude verhalen uit de traditie niet belangrijk. Tradities houden je te veel vast aan het oude. Paulus wil de mensen vertellen dat God met Jezus een nieuw begin heeft gemaakt. Intussen moet Paulus nog in de gevangenis blijven. Hoe loopt dit verhaal af? Wij zien jullie graag komen dan horen we nog meer.

*Groeten en tot zondag!
Jolien, Sabine, Sara en
de predikanten Erwin en Jannet*

Erediensten:

We vieren onze diensten in de kerk en online. U kunt de diensten iedere zondag vanaf 10.15 uur bekijken via YouTube: Teken van leven Luthers Den Haag of Kerkomroep (Lukaskerk).

Erediensten Evangelisch-Lutherse kerk Lutherse Burgwal 7-9 Den Haag <i>In de zomerperiode liggen kleurplaten klaar voor de kinderen en is er geen kinderkerk</i>	Liturgische kleur	Collecten (pag. 5 en 6)
Zondag 8 september Vijftiende zondag na Trinitatis LuLu-gemeentezondag in de Lukaskerk (pag. 6), 9.30 uur Om en Bij 2 Ds. Jannet van der Spek	Groen	
Zondag 15 september Zestiende zondag na Trinitatis Ds. Jannet van der Spek Viering Heilig Avondmaal	Groen	Vredesweek PAX Onderhoud gebouwen
Zondag 22 september Zeventiende zondag na Trinitatis Ds. Erwin de Fouw m.m.v. cantorij Maarten Luther onder leiding van Monique Schendelaar-de Graaf Gemeentevergadering aansluitend aan de eredienst	Groen	Stek De Kinderwinkel Kerk
Zondag 29 september Achttiende zondag na Trinitatis Ds. Jannet van der Spek Gezamenlijke viering in de Lukaskerk, Om en Bij 2	Groen	
Zondag 6 oktober Negentiende zondag na Trinitatis Ds. Fokke Fennema	Groen	KiA Israelzondag Onderhoud gebouwen

Wilt u actuele informatie vanuit onze gemeente lezen?

- ⇒ **WEBSITE** Kijk op www.luthersdenhaag.nl
- ⇒ **LAATSTE NIEUWS** Abonneer u op de emailservice voor extra aankondigingen. U kunt zich aanmelden door een emailbericht te sturen naar lutherheraut@gmail.com
- ⇒ **FACEBOOK** Ga naar luthersdenhaag. Geen lid van Facebook? Geen nood: u kunt de pagina bekijken op internetpagina www.facebook.com/elgdenhaag
- ⇒ **LUTHER HERAUT** Lees het maandblad Luther Heraut. U kunt het per post ontvangen voor €25 per jaar, en gratis via de email. Via lutherheraut@gmail.com kunt u uw voorkeur aangeven. Voor onze gasten liggen er exemplaren op de leestafel bij de uitgang.

Colofon

Administratie: Kosterij, Lutherse Burgwal 7, 2512 CB, Den Haag, 070-3636610
 Website: www.luthersdenhaag.nl
 Abonnement: kosteloos bij digitale verzending, per post € 25,-/jaar
 Redactie en opmaak: Mascha de Haan
 Eindredactie: Ton Tielen